

Eesti Puuetega Inimeste Koda

Tugeva liikme profiil

Tugev liikmesorganisatsioon on eesmärgistatult tegutsev, dünaamiline, uusi arenguvõimalusi nägev ja uusi initsiatiive algatav, võrdväärne ja arvestav partner riigile, kohalikule omavalitsusele, teenusepakkujatele ja teistele puuetega inimeste organisatsioonidele, kellega koos puudega inimesi esindamist ja kaitset struktureeritult ja soliidset ellu viiakse.

Sissejuhatus

Eesti Puuetega Inimeste Koda on katuseorganisatsioon puudega inimeste organisatsioonidele, omades üle-Eestilist võrgustikku. 2012. aasta märtsi seisuga on EPI Koja liikmeks 16 piirkondlikku koda ning 30 puude- ja haigusespetsiifilist ühendust. EPI Koja liikmesorganisatsioonid on mitmesuguseid - nii erineva suurusega, liikmete arvuga, ressursside, võimekusega ning ka tegevuste suunitlusega. Kõigil meil on omad tugevused ja omad nõrkused, kuid selleks, et tunneksime EPIKoja liikmeid paremini ning ka liikmed ise teaksid adekvaatselt enda organisatsiooni arengujärku, oleme välja töötanud küsimused. Nende abil saavad liikmesorganisatsioonid saaksid ennast positsioneerida ning seeläbi ka hinnata oma tugevusi-nõrkusi ja võimalikke parendustegevusi. EPI Koja poolt oleme välja pakkunud tunnused, mis on meie hinnangul ühele tugevale EPI Koja võrgustiku liikmesorganisatsioonile iseloomulikud ja neist moodustubki tugeva liikme profiil.

Kindlasti on mitmeid tunnuseid ja tegevusi, mida üks tugev MTÜ või ühendus peaks suutma teha või kuidas toimima, kuid tegemist on esmase organisatsioonide hindamise ja analüüsiga. Meie eesmärk ei ole luua kritiseerimise instrumenti, vaid pakkuda võimalust organisatsioonidel ennast hinnata, teemalõike, mida arendada ning jätkusuutlikkust parendada. Ikka selleks, et EPI Koja võrgustikus tegutseksid ühtlaselt tugevad ning jätkusuutlikud organisatsioonid.

Tugev liige on kui kombinatsioon puslest, kus erinevad tükid sobituvad üksteisega ning moodustavad ühtse terviku...

Meetod ja kasutamine

Tugeva liikme profiil koosneb EPI Koja meeskonna ideedest, milline on üks tugev EPI Koja võrgustiku liige, teatud alalõikude kirjeldusest ning seejärel teguritest ja küsimustest, millele enda organisatsioonis tähelepanu pöörata ja millega enda organisatsiooni analüüsida. Pärast tugeva liikme profiiliga tutvumist, milles alapeatükke soovitame läbi arutada ja mõelda koos meeskonna liikmetega, on võimalik markeerida organisatsiooni tugevusi-nõrkuseid, kuid ka võimalikke arendusi teha. Tugeva liikme profiili juurde kuulub ka ankeetküsimustik EPI Koja liikmesorganisatsioonidele, mis aitab kaardistada iga-aastast olukorda ja pakkuda tuge, koolitusi ja muud organisatsioonide jätkusuutlikkuse tõstmiseks konkreetsele organisatsioonile sobivalt. Ankeetküsimustiku põhjal viiakse EPI Koja poolt läbi igal aastal (planeeritult sügisel) läbi kaardistus-analüüs ning vastavalt modifitseeritakse ankeetküsimustikku.

Tugeva liikme profiili ja küsimustiku välja töötamisel on kasutatud ka Eesti Üliõpilaskondade Liidu (EÜL) enesehindamise mudelit. Katuseorganisatsioonide võrgustikust ja struktuurist võib leida mitmeid sarnasusi - mõlemal on tugev võrgustik üle-Eesti, võrgustikes tegutsetakse peamiselt vabatahtlikkuse alusel ning liikmesorganisatsioonid on samuti erineva tasemega.

Tugeva liikme profiil on koostatud EPI Koja tegevmeeskonna arutelude tulemusel, Kodanikuühiskonna Sihtkapitali (KÜSK) rahastuse toel, projekti „Koostöö jõud“ raames.

Koostanud: Getter Tiirik

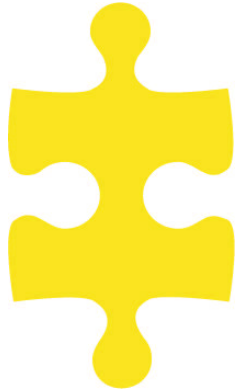
Juhtimine ja organisatsioon

Selleks, et organisatsioon toimiks, peab olema paigas struktuur, juhtimine ja selle tasandid. Otsuseid langetatakse õigetes kohtades ja õiguspäraselt, õigete inimeste poolt, kuid otsustusprotsessidesse kaasatakse laiemalt. Organisatsiooni töö ja struktuur on avalik ning läbipaistev. Jätkusuutlik organisatsioon tegeleb strateegilise planeerimisega, mis tähendab erinevaid strateegilisi, läbimõeldud dokumente, nende laiapõhjalist koostamist, rakendamist ning ka kokkuvõtete-järelduste tegemist.

Hinnake:

- Struktuuri ja selle toimimist: kas kõik otsuste tegemise tasandid on kaetud; kes langetab valdavalt otsuseid; kas dokumentides sätestatu kattub reaalsusega; kas kõikidel tegevustel jne on vastutaja;
- Organisatsiooni toimimist: kuidas on töö korraldatud, ülesanded jaotatud; tegevused eesmärgistatult tehtud; teate liikmete arvu, nende olukorda ja tegevusi;
- Strateegilist planeerimist ja strateegiadokumente: kas organisatsioonil on strateegia dokumendid, visioon, arengueesmärgid; kas nende järgi tegutsetakse ja laiemate eesmärkide järgi seatakse kitsamaid; kas organisatsioonis teatakse eesmärke; kokkuvõtteid ja tagasisidestamist; kuidas koostatakse dokumente ja kes osalevad;
- Dokumentatsiooni: kas on olemas organisatsioonile vajalikud ja ettenähtud dokumentatsioon; kas neid järgitakse; kas täidavad eesmärke või midagi puudu; aruandluse poolt; kas ja kuidas arhiveeritakse dokumente jm.

Analüüsige olukorda üldiselt, milline on olukord praegu. Seejärel tooge välja puudused, nõrkused ja võimalikud lahendused kitsaskohtadele. Lisaks tooge välja ka võimalikud ettepanekud EPI Kojale.

Liikmed, inimesed ja tegevused

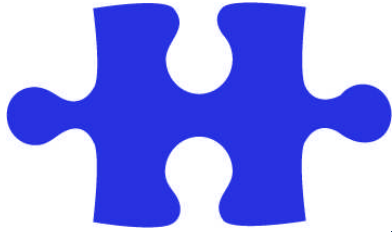
Tõelise organisatsiooni väärtuseks on tema liikmed ja inimesed, kes seal tegutsevad. Tähelepanu tuleb pöörata liikmetele - nendega seotud tegevustele, kuid ka liikmetele peale pandud kohustustele-õigustele ja rollile üldse. Üheltpoolt tuleb liikmeid kaasata tegevustesse, teisalt tuleb pakkuda erinevaid uusi alternatiivseid tegevusi ja olla avatud ka liikmete enda soovidele. Tähtsad on ka traditsioonilised tegevused. Tugev liige teostab süstemaatilist arendustegevust - planeerides, asjakohastades, süstematiseerides kui ka lihtsalt arendades oma liikmeid ja meeskonda.

Hinnake:

- Liikmete panust ja rolli (kas liikmesorganisatsiooni või indiviidi või mõlemat): Mida oodatakse liikmetelt ja kas seda ka saadakse? Miks on vaja liikmeid? Kui aktiivsed on liikmed, kui palju on uusi ja kui palju staažikamaid;
- Arendamist: liikmete kui töötajate arendamist, motiveerimist, süstemaatilist koolitamist-tagasisidestamist;
- Töötajate-meeskonna liikmete tegevust ja tugevusi: kas on palgalisi töötajaid; kuidas neid motiveeritakse; millised on ülesanded-koormus-vastutus ja tööpanus; töötajate tagasisidestamist ja arendamist; kas vajaksite (palgalisi) töötajaid juurde ja milleks; töö tulemuslikkust ja efektiivsust; rahulolu;
- Liikmete teadlikkust ja nende kaasamist: kui palju liikmed teavad ootustest; kuidas teavitatakse liikmeid; palju kaasatakse ja millesse; kui palju on liikmel osalemisvõimalust;

- Tegevusi-üritusi: milliseid tegevusi pakutakse, kui suur on osalus ja rahulolu, kes korraldavad; kas kogutakse tagasisidet ja milline see on; kui tihti korraldatakse; millised on osaluseeldused ja kui suur korraldamise panus; tegevuste uuenduslikkust-dünaamilisust või vanade traditsioonide jätkamist; koosolekute korraldamise tihedust, kvaliteeti, vajadust.

Analüüsige olukorda üldiselt, milline on olukord praegu. Seejärel tooge välja puudused, nõrkused ja võimalikud lahendused kitsaskohtadele. Lisaks tooge välja ka võimalikud ettepanekud EPI Kojale.

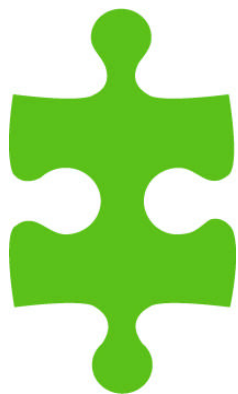
Ressursid ja varad

Tugevaks muutub organisatsioon reeglina siis, kui tal on tegevuseks vajalikud vahendid olemas. Olgu selleks siis püsirahastus, palgafond töötajatele või kontoripind. Ideaalses variandis kõik need eelnimetatud. Ennekõike on selles osas mõeldud materiaalseid ressursse ja varasid. Jätkusuutlik organisatsioon leiab mitmesuguseid lahendusi tulubaasi suurendamiseks, seda siis kasvõi annetuste või projektide kaudu. Rahalistes tegevustes peab olema kord, mistõttu on tähtsaks finantsreeglitiku ja seaduste järgimine. Tähtsaks on ka varade olemasolu - kontoripinna, hoone või töökoha olemasolu, töö tegemiseks vajalike vahendite olemasolu.

Hinnake:

- Varasid: millised on teie varad, mis on hästi, mis vajab parendamist; kas omate ülevaadet kõikidest varadest; töötegemiseks vajalike varade olemasolu;
- Rahalisi ressursse: millised on rahalised ressursid, kust tulevad, kes on peamiseks rahastajaks; kas otsitakse alternatiive, millised on peamised kuluallikad; kas on kinnitatud eelarve ja finantsplaan-dokumendid; kas kogute annetusi ja kasutate sponsorlust; kas rahaline olukord toetab-piirab tegevust; võimalusi tulubaasi suurendamiseks; kui palju kasutate erinevaid fonde-projektikonkurse;
- Finantsplaneerimist, eelarve koostamist ja igapäevast finantsjuhtimist,
- Inimressurssi: kui palju tegeletakse võimalike uute inimeste leidmisega, kas on vabatahtlikke, milliste ülesannetega vabatahtlikud on; kas on süstemaatiline värbamine jmt plaan.

Analüüsige olukorda üldiselt, milline on olukord praegu. Seejärel tooge välja puudused, nõrkused, ebaõnnestumised ja võimalikud lahendused kitsaskohtadele. Lisaks tooge välja ka võimalikud ettepanekud EPI Kojale.

Partnerlus ja välissuhtlus

Tugev liikmesorganisatsioon ei saa tegutseda üksi, vaid vajab häid partnereid ning toimivat organisatsiooni välist suhtlust. Tugevad partnerid arendavad organisatsiooni edasi ning loovad uusi tegevusväljundeid. Koostöö KOV-i ja riigiga on tähtis ka puuetega organisatsioonide tegevuseesmärkide täitmiseks. Hästi läbi mõeldud, süsteemiselt toimiv ning välja arendatud partnerite ja kontaktide võrgustik tugevdab liikmesorganisatsiooni.

Hinnake:

- Partnereid: millised on olulisemad partnerid; mis osas ja milline koostöö; millised on tulemused; kas võimalikud partnerid on kaardistatud; millistes valdkondades partnerid ollakse; kas valdkonnad on kaetud; lepinguid või kinnitusi partnerlusele; panust ja efektiivsust partnerlusel; suhtlust partneriga ning tagasisidet; kas omate partnereid välisriikidest, mis osas; kas olete mõne teise organisatsiooni liige.
- Kommunikatsiooni: milliseid kommunikatsioonivahendeid kasutate; nende efektiivsust; kas need on piisavad; kas on meediasuhtluskogemust, kas on meediastrateegia; kuidas teavitata avalikkust ja partnereid tegevustest; kas annate välja infokirja, teabematerjale; milline on kodulehekülj ja info edastamise viisid.
- Koostööd: milliste organisatsioonidega teete koostööd ja mis küsimustes; milline on koostöö KOV ja riigiga (erinevate riigiasutustega), millised on koostöötulemused.

Analüüsige olukorda üldiselt, milline on olukord praegu. Seejärel tooge välja puudused, nõrkused, ebaõnnestumised ja võimalikud lahendused kitsaskohtadele. Lisaks tooge välja ka võimalikud ettepanekud EPI Kojale